

Sosiaali- ja terveystk.	§ 113	09.10.2018
Kaupunginhallitus	§ 346	15.10.2018

VASTAUS VALTUUSTOALOITTEESEEN KOSKIEN TUKEA OMAISHOITAJILLE

1639/30/2018

SOTEL 09.10.2018 § 113

Valmistelu: vanhus- ja vammaispalveluiden vs. palvelujohtaja Lea Laakso, puh. 040 585 3357, palvelupäällikkö Leila Eklöv, puh 040 736 8850, suunnittelija Nina Nyholm, puh 040 722 4779 tai sähköposti etunimi.sukunimi@porvoo.fi

Ryhmä kaupunginvaltuutettuja on tehnyt aloitteen omaishoitajien tukemisesta. Aloitteessa esitetään, että Porvoo tekee selvityksen siitä, kuinka kuormittavaa omaishoito Porvoossa on ja miten omaishoitajat jaksavat. Samalla tulisi aloitteen mukaan selvittää miten omaishoitajien hyvinvointia voidaan parantaa ja liikunnan sekä muun osallistumisen mahdollisuuksia lisätä, ja olisiko omaishoitajien liikunta- ja kulttuurikortin käyttöönotto mahdollinen.

Vanhus- ja vammaispalveluissa toteutettiin omaishoitajille suunnattu kysely kesällä 2018. Edellisen kerran kysely toteutettiin vuonna 2014 yhteistyössä Suomen Punaisen Ristin (SPR) kanssa. Vuoden 2018 kysely lähetettiin kaikille niille 239 omaishoitajalle, joilla oli 30.4.2018 voimassaoleva sopimus omaishoidosta. Vastausaika päättyi 20.6.2018 ja vastauksia saapui 89 kpl. Näinollen 37 % omaishoitajista vastasi kyselyyn ja kyselyn tuloksia voi pitää suuntaa-antavina.

Kyselyyn vastanneista 69 % oli itse yli 65-vuotiaita ja 73 % hoiti omaa puolisoa tai kumppania. Noin 50 % vastaajista oli toiminut omaishoitajana yli vuoden ja 35 % yli 5 vuotta. Enemmistö vastaajista oli sitä mieltä, että omaishoidettava saa riittävästi muita sosiaali- ja terveysterveyspalveluja. He saavat mielestään myös itse riittävästi tukea omaishoitajan tehtäviin.

Suuri osa pitää omaishoitajuutta erittäin tai osittain fyysisesti ja psyykkisesti kuormittavana. Valtaosan mielestä omaishoitajuus myös jollain tavoin rajoittaa sosiaalista elämää. Noin puolet vastaajista kokee, että heillä on riittävästi omaa aikaa ja he ehtivät levätä riittävästi. Kokemus oman ajan ja levon riittävyydestä kasvaa omaishoitajan iän mukaan. Nuoremmat, töissä käyvät, usein omaa lastaan hoitavat omaishoitajat kokevat suurempia puutteita oman ajan ja levon riittävyydessä. Vastaajista 2/3 ilmaisee, että heillä on huoli omasta terveydentilastaan. Vajaa puolet vastaajista oli käyttänyt oikeutta omaishoitajan vapaaseen. Heistä suurin osa oli tyytyväisiä vapaan järjestämistapaan.

Avoimissa kysymyksissä korostuivat kehittämiskohteiksi muun muassa:

- toiveet omaishoitajan vapaan järjestämistapojen kehittämisestä, jossa korostuvat kotiin tuotavat palvelut ja parkki-tyyppinen, lyhyempi kestoinen lomitus sekä vaihtoehtoiset palvelut vapaan järjestämiseen
- ystäväpalvelu
- vertaistuki
- tiedon tarve
- ergonomia
- liikunta
- terveystarkastus

Porvoon vanhus- ja vammaispalvelut kehittää jatkuvasti koko palveluverkostoaan. Siihen liittyvät myös omais- ja läheishoitajien tilannetta edistävät toimenpiteet. Ajankohtaista on mm. Näsin palvelutalon toiminnanmuutos 1.1.2019 alkaen. Muutoksella parannetaan ja monimuotoistetaan sekä hoidettavien palveluvalikkoa että edistetään omais- ja läheishoitajien mahdollisuuksia vapaaseen.

Uudessa toimintayksikössä on tavoitteena tarjota uusina palvelumuotoina muun muassa niin sanottua lomituspalvelua hoidettavan omaan kotiin sekä parkkitoimintaa akuuttiin ja suunniteltuun tarpeeseen muutamaksi tunniksi tai esimerkiksi yön yli. Näillä toimenpiteillä tavoitellaan omaishoitajien jaksamisen ja omaishoitotehtävistä suoriutumisen tukemista.

Lisäksi kehitetään ja monimuotoistetaan jo olemassa olevia tukitoimenpidemuotoja. Esimerkkinä näistä ovat omaishoitajien terveystarkastukset, jotka on järjestetty yhteistyössä terveystarkastuspalvelujen kanssa. Myös meneillään olevalla henkilökohtaisen budjetoinnin kokeilulla voidaan kehittää omaishoitajien vapaan entistä yksilöllisempiä järjestämistapoja. Aloitteessa mainittu liikunta- ja kulttuurikortti on myös omaishoitajien käytettävissä tapauskohtaisesti silloin kun omaishoitajalla on taloudellisista tai sosiaalisista syistä rajoitetut mahdollisuudet harrastustoimintaan.

Porvoon vanhus- ja vammaispalvelut käsittelee kyselytulokset kolmannen sektorin toimijoiden kanssa syksyllä 2018 (mm. SPR:n paikallisosasto, Itä-Uudenmaan Omaishoitajat ja Läheiset ry ja Folkhälsan). Tavoitteena on suunnitella yhdessä omaishoitajien ja – hoidettavien hyvinvointia ja terveyttä edistävää toimintaa.

Myös tiedottamista erilaisista tukimuodoista ja palveluista kehitetään edelleen.

Liite:
Valtuustoaloite
Kyselykaavake

Sosiaali- ja terveystk.	§ 113	09.10.2018
Kaupunginhallitus	§ 346	15.10.2018

Sosiaali- ja terveysjohtaja:

Sosiaali- ja terveyslautakunta merkitsee tiedoksi omaishoitajien kyselyn ja sen tulokset ja esittää kaupunginhallitukselle että edellä mainittu annetaan vastauksena kaupunginvaltuutettujen aloitteeseen.

Päätös:

Sosiaali- ja terveyslautakunta merkitsi tiedoksi omaishoitajien kyselyn ja sen tulokset ja päätti yksimielisesti esittää kaupunginhallitukselle että edellä mainittu annetaan vastauksena kaupunginvaltuutettujen aloitteeseen.

KH 15.10.2018 § 346

Liitteet:

aloite 24.4.2018
kyselykaavake

Kaupunginjohtaja:

Kaupunginhallitus päättää antaa yllä olevan sosiaali- ja terveyslautakunnan esityksen vastauksenaan Anette Karlssonin ym. valtuustoaloitteeseen.

Päätös:

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti antaa yllä olevan sosiaali- ja terveyslautakunnan esityksen vastauksenaan Anette Karlssonin ym. valtuustoaloitteeseen.
